վերանալ կրոնական խարխլեան պատճառած վատաբարոյութիւնը և նոր-ազգային առաջնորդ կոչուածներ, որոշեան մենք ապրում ենք մի ճգնաժամի մէջ, երբ ամեն դաստիարակիչներին պատկանող հայերս մեծ ջանքերի պարտ ենք և պարտաւոր ենք միայն մեր լինելութեան ապագային նայելու։ „Մեղու“ լրագիրը գործնական չը կարողացաւ նախանձաւորութիւնը արտաքսելու իրանը հասցրեց այնտեղ, որ հրապարակում մեզանի նման ջնջուած հերոսներ մի ցուցաս ոգորներ և մի Լեհեանքերիսի Աբերոնեի։ Այս վերջինին կարծես բացդեր ազգային նախանձ բանական պարագաներ և իր անուանակոչին տակի մասիարայ լինելու համար որի գէմ մի բաց նամակ ուղղելով, անհնար և անընդունելի փաստաբաներ նրան։ Ազգասիրելի չարչր ընկնելով, վերջանալով վայր գցեց „Մեղուն“։ առանց այն էլ կոտոր ընկած անուն։

Բայց անեն նայի բնաւորութեան յատակ մի հնարաշրջրաման նշան, այս ամենից յետոյ „Մեղու“ լրագիրը մասնից ամենարկայ գասնալ-մենը բոլորովին լենը նասնանում թէ նա ինչ մասնելով այսպիսի որոշման եկաւ։ Լեռ ասենք թէ անտեսելով «Մշակի» յասանդիմանման ուժգին քարերը, նա պատրաստ գրեց մեղրանքներին գլուխ նորա հետ տարաձայնելու համար,—այդ էլ բարոյական հասկանալի չէ, որովհետև պարզեն փայլուն արձակից նա տեսաւ, որ քանի անգի է յարձակվում «Մշակի» դէմ, գրանով ասելի նա այդ է ասելիս իր հակառակորդին։ Իսկ եթէ մասնենք, թէ „Մեղուն“ որոշեց երբու Ազգանների և նոցա արժանի լիներ ալ. Անեկերիսի Աբերոնու խարդրով հայ հասարակութիւնը ուժով ծակ իր կողմը, այդ ասելի ևս անհասկանալի է, որովհետև պիտի շատ անհնարամտ լինել մի այդպիսի անդեռանան և անենթեկի նպատակներ գիտելու համար։ Ուրեմն թերեմ առաջ գալով «Մեղուն» չը գայրացրեց իր գասասանկոմիտեները, այլ կասկածաւոր անհնարամտ լինել,—այդ մեզ համար բոլորովին անհասկանալի է։ Այսպէս թէ այնպէս «Մեղուն» ամենաձայն հասարակութիւնը մեզ ազնուակ հնարաբերիս ասարակուանքի մէջ է գցել, որ մենք մի մեծ ուշադրութեան արժանի նարտիրեն կը համարենք, երբ գ. Գնեբոս Միսիանանցը ինքը բացարել ազգային արարքութեան մէջ պատանոց այսպիսի մի անգերի արարքներ։

Կրօնական հարցի մէջ, իմ կարծիքով, «Մեղուն» իր սուր հայեացքով և հասարակասիրութեամբ շատ լաւ է հասկացել, որ այդ անհայ նշանաւոր հարցի վերաբերութեամբ պէտք էր թաքնել ասել թասել նոյն իսկ իրան հասարակութիւնը, իր գանգատ գասակարգերի մարդկանց լեզուով։ Թէպէտ պատանում են կարծիքներ, որոնք ասում են թէ ինչի է գեանգում «Մշակը» այս ինչ, այն ինչ թեզ և անբարեգործ յայտնում Ազգայնոցից, Շամանցից, Սկաստերիցոյցից, Թարիներից կամ Ազգասիրաստաղից և այլն,—բայց նրանք չեն հասկանում, թէ լրագիրը հասարակութիւնի համար և այն ժամանակ է արժանի լրագիր կոչվելու և կարող է յայտ ունենալ մի հարցի մէջ յայտնում հանրանանալու, երբ նոյն իսկ Հնոց այդ հասարակութեան անդամները իրանց գարգացման ասարանում ասարանում են գարձեցրած հարցին և հասկանալ են նրան։ Կարծեան, կամ լաւ է ասել ազգայնի նոյնի պարագեր ունենք մի մեծ և ծանրակշիռ թեզիր էր ազգային բոլոր խնդիրների մէջ, որ անկարելի էր արհամարել նոյ ժողովրդի իրան ասարանութիւնն արտայայտելու, իրան սեփական հանգանքեր, որոնք էլ անհնարաւոր և անպակաս լեզուով գրվելու գանգատ անգերի նանանելիներ։

Ա.

ՆԵՐԳԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

ԳԱՆԳԱՒԱԻՑ մեզ գրում են. «Մեր քաղաքի հասարակութիւնից ընտրված համնասարար հասկացուցմամբ և գիտութեամբ երկու հոգի հաստատեցին մինը իր գործերը ասանում է կանոնաւոր կ վերատեսչական մասնանում, իսկ միւսը մասնաւոր մասնանում։ Վերջինիս այսպիսի ասանութեան արատաւորութեան պատճառը հասարակութեան համար անպայտ է։ Ուստի կասկած է այս մասին իրաւունքը, հրատարակեցինք նրանց ուշադրութիւնը»։

—

ԻԳԴԻՐԻՑ մեզ գրում են, որ գեկտեմբերի վերջերում գայլոյան լեռում խեղդվել են 4 հոգի հայերից մեկ բանելու ժամանակ։ Ընկերներից մինը տեսնելով միւսի կորուստը, ինքն էլ իրան նետում է ջրի մէջ։ Դրան ապաւեցու համար և նոյնպես խեղդվում է։

—

Մեզ գրում են ԻԳԴԻՐԻՑ. «Երբեք հոգի տեսան ջրերի հանապարհորդելով գնալ Ղարսի կողմերը, այդ ծանանդի տանանեներում գալ են քարաձայնի մի հարաւան հանր։ Այժմ ապաւում են տեսանելու հարաւորութիւնը այդ հանրը տարվելանանելու իրաւունք տանելու համար։ Դանանդերը իրանց գիւղը հրանան նանելու համար ծանոթ են արել ազգին մօտ 1000 բարդ։»

—

Կարող ենք յայտնել մի ուրախալի լուր մեր ընթերցողներին, այն է, որ շատերը մեր ազգայնասեր հայերից կոմիտասի ազգ և այլ քաղաքներից պատ են գրվել «Մշակին»։ Այդ մինչև այժմ չեղած երևոյթը ցոյց է տալիս պարզապէս, որ մեր ազգասեր հայերը հասկացել են վերջապէս լուսաւորվածական հայերի հետ ազգային միութեան կապը հաստատելու անհրաժեշտութիւնը, հասկացել են նաև, որ «Մշակը» մի նոր կուսակցական լրագիր չէ, այլ նրա փափագն էր միշտ պատանել մի ընդհանուր հայոց գրագիր։

—

Լոռեանցը ԱՍՏՐԱԽԱՆԻՑ գ. Ա.Հանս Թանանանցից յայտնում է. Գ.Գ. «Մշակաց Ընկերութեան» 15 բարդ. որ գրագրեր խնամանում է բարգանելիս տարի վճարել։

—

Շնորհակալութեամբ ստացանք տիկին Սոֆիա Մանանանցից Մասիայում հրատարակվող փարատ Հայասանեան հայոց պատանիպարարի հանդիսի տարեկան համար։ Ցնորք և պատանիներ շատ մանրարար և գեղեցիկ են։ Մեծարեալ է, որ լրագրան ունելի մշակված և կենդանի լինի։

—

Մի քանի տարի սրանից առաջ «Մշակի» մէջ տպված Բարձիի «Բերի-Շաբանանի» պատմերը, որ մի նեղասարդի էր Պարսկաստանի գարերերի (տրանսպորտների) կեանքից, այս օրերս տարվեցաւ գերմանական թարգմանութեամբ Բերլինի «Vossische Zeitg» լրագրում։ Թարգմանութիւնը նաև ամբողջված է և գերմաներէն ճոխ լեզուի հետ պատանել է տրեմեան ոչի տանանեանութիւնները։

—

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱՊՕԼԻՑ մեզ գրում են. «Դեռևս տէր-Մարկոս ազգ քահանայ Տէր-Մարկոսեանցին մի ընդեր պատանում մասնել են վերանալու կամոպիկոսին, և նա ուս վեց տարի է որ նստած է քահանայութիւնից. չը նայելով որ խելքն ունի, երբեք անգամ է խնդիր է ուզարկում վերանալու, խնդրելով որ քահանայութիւնն նշանակեն, նրան ոչ բոլոր տեղերը է թող պատեն, ապա թէ ոչ թող ասեն քահանայութեան պաշտօնը փարելու։ Էջմիածնից պատասխանում են թէ վերանալու հնարաւոր է, երբ ասանդանայ քահանայի դրդը, գանանայ ասրէ քահանայ իրաւունք ունենալու մեր ընտրելիները համար։ Թէև լսում ենք որ նրա փափագն ասրէն է նշանակված ծանր հանելու, բայց մենք չենք կասկածում որ ասանդ մեր ընտրելիները մի որ և է տէր-Միքայեան կամ տէր-Մարկոս մեզ հանէր, քանի որ մեզ համար ունենք ընտրված քահանայ։»

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳՐԻՐՆԵՐ

ՄԻՆՉԱՅՆԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 29 գեկտեմբերի։ Ա.յսօր Նարգիզեանցի հրատարակի է բարձրագոյն Ճաշ։ Երեկ գրանցասարի բնասրանում հրատարակում է մարդ մեռաւ։

ՓԱՐԻԶ, 29 գեկտեմբերի։ Քաղաքային խորհրդարանների անդամների ընտրութիւնները բարկեցնող են Հանրապետականների համար։ Ընտրված կոմունարներից ոչ մէկը չը նշանակեցաւ։

ԳԻՐԳԱՆ, 29 գեկտեմբերի։ Լուսինները յարձակեցան Ալգերիասարում վրա, բայց յետ մղվեցան։ Լուսինները թիկնա գրաւել էին այդ նահանգը, բայց դրան հարկ մարբերին։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 30 գեկտեմբերի։ Ա.յսօր գիշերվայ 2 ժամին Նարգիզեանցի յետ ուղարկվեցաւ։ Տեղերի ընկերութիւնը վճռեց Նարգիզեանցին ասկի մեղալ տալ։

ԼՈՆԴՈՆ, 30 գեկտեմբերի։ Պաշտօնապէս յայտնեցան է գանանդ Սարեյարանի հրգեանանի գարքերի դիմաւոր գրամանատար Նշանանելու մասին։ „Times“ լրագրին հաղորդում են Բոմբէյից գեկտեմբերի 29-ից. Լալանարի մանանանան հեղինիների մէջ բացված է գանգատութիւն նեղոյութիւնների Զարգելու նպատակով։

ԼԵՊՈՒՆԻՆ, 29 գեկտեմբերի։ Բոնիները գրաւեցին Զիրնաս։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 31 գեկտեմբերի։ „Голосъ“ լրագիրը հաղորդում է, որ 1881 թուականի պետական բրեգիտը կազմված է 50½ միլիոն գեմիցիտով։ Ա.յդ գեմիցիտը նանեցնելու համար երկանանարների մայր գումարը կը վերադարձնէ պետական գանձարանին իր պարտքի մի մասը։

ԲԵԼԳՐԱԴ, 30 գեկտեմբերի։ Ա.յսօր բացվեցաւ ազգային նոր ժողովը։ Գահական ճառը իշխան Միլան կարդացաւ նիկիրեն։

Ի. ՊՕԼԻՍ, 2 յունվարի։ Ինքնարարան ասանանարանների գիրկեցաւ Լգնեմբերաց նշանանվիցաւ գլխաւոր շտաբի կառավարիչ։ Ասում են, որ պատերազմական նախկին մինիստր Հասան Հուսէյն-փաշա և Ալիպէ-փաշա կարանարված են։

ԴՈՒԲԼԻՆ, 2 յունվարի։ Երեկ մանգալեռով գիտարարված ամրոցը թիլ չը ասեց գատասասանական ասանիանին գնալ մի գիմարի ասն Լանդոնիրի կանանիման մէջ, որին գատասասանան հրաբարձարի պէտք է յանձնէր։ Ա.յդ գեկրի պատճառով պրսոր գարքեր պահանջվեցան, որոնք սանանանում գրվեցին ամրոցներ։

ԼՈՆԴՈՆ, 2 յունվարի։ Շատ և սասան է հիմա այդ պատանանարներ չը կամենան ասանդ նարդվել Գարնելից։ Դրանք ասանեին անանանի կատարելիութիւն են կազմում երբ ասանդ գիտանարներ։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 1 յունվարի։ „Правит. Вѣстн.“ լրագրի մէջ տպված է 1881 թուականի պետական բրեգիտի հաշիւրը. մնաց 717,461,609 ր., երբ 717,461,609 ր. Սոմ Լարանով նշանակվել է պետական ամանանանման բաների նանանարաց։ Բարձրագոյն հրամանով կարգադրված է. 1) պետական գանձարանից հիմնուց գնարդ պետական գանձարանի հաշվով տրած ծախսերի համար բանկից վերցրած պարքը, 2) պարքի Ճանգան գումարը փոքրացնել 400 միլիոնով սկսած 1881 թուականից բարձրագոյնը տարի պետական գանձարանից բանկին 50 միլիոն գնարդով, 3) ոչնչանել երկրորդ տասնամեակները, որոնք կը հաստատեն բանկի գանձարանների մէջ, ի նկատի ունենալով գրամական շրջանառութեան պէտքերը։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 3 յունվարի։ „Голосъ“ լրագրին Ոգէնայից հաղորդում են յունվարի 1-ից. 1881 թուականից Ոգէնայի բոլոր լրագրերը պատանի են փարչական ցենզուրայից. որին նրանք ենթարկված էին ասանարարության պատերազմի սկզբից։ „Новое Время“ լրագիրը լսել է, որ հոգեւոր գատասանարանների բաների գիրկեցաւ Մոսկվայ ուսանարանարանների, որոնք երբի վերարարվում են հանանանան նանրարի հետ յարարարութիւնների վերանանդնելուն։

ԼՈՆԴՈՆ, 3 յունվարի։ Տրանսվալի բարերները շարունակում են դեպի արևմուտք և գրաւեցին Կեդրան ասանարանարանի մէջ։

ՎԻԵՆՆԱ, 3 յունվարի։ Արգարարեան մինիստր Շարեյան և ասանարան մինիստր Պանեմ արձակված են պատանեներից։ Դրանց տեղ նշանակվեցան ասանարան մինիստր Գենս և արգարարեան գրամատ։

ՄԱՆՉԵՍՏԵՐ, 3 յունվարի։ Երկի Զարիարդի մէջ գինանարի ճնշումն նգաս ասարարների մէջ, որոնք գենքերի պահանջներին կից էին։ Սարարները քանդված են։ Ասում են, որ ճնշումները գիմեանների են զարնել։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 4 յունվարի։ Ցարանի փարարդը, ասարգնվարի անգամ Սերգեանը յունվարի 2-ին վարձանանցաս Դիզցայի մէջ բարանցաւ։ „Голосъ“ լրագիրը հաղորդում է. 1881 թուին հրատարակվելու պետական գանձարանի ասանանների ցանկը. ասաջ ասելու համար հետևեալ փոխանարկիներին են արված. գանաբար ցանցը կուսակցերի վրա շինված է չատ գիրքեր փարլով. 2) հանանները արարդ են տպված և ցանցի մէջ չեն գրված, 3) գիտնոց հանանների վրա մեծարարդ է։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 2 յունվարի։ Վերջին 5% ասաջին փոխառութեան ասանանների խարարկեան ժամանակ ասարան հետևեալները.

№ սեր.	№ ասա.	բարդ
1,796	22	200,000
16,014	21	75,000
7,575	24	40,000
5,551	1	
5,346	45	10,000
12,140	22	
3,881	26	
16,064	20	
19,557	90	8,000
18,746	27	
19,870	33	
3,283	40	
4,475	46	
11,299	41	
8,962	11	5,000
15,200	7	
25,036	30	
12,544	18	
5,971	18	
6,602	45	
8,382	24	
11,389	15	
8,350	39	
18,152	29	
11,176	48	
8,043	28	
10,433	3	
14,859	18	
11,195	49	
14,495	43	1,000
8,446	15	
8,446	7	
9,272	3	
10,199	29	
8,878	25	
4,733	5	
19,486	5	
16,564	5	
17,295	18	
17,946	9	

ԼՈՆԴՈՆ, 6 յունվարի։ Ցանանան կառավարութիւնը գրեթէ ասաաց կառավարութիւնը, խնդրելով նրանից Բիրբիրի մէջ ապրող ցանանանների հրատարակելու իր տեսակետները ասան ասելու։ „Daily News“ լրագիրը լսել է, որ փարանական կառավարութիւնը յետ է տալ իր սասարարարութիւնը յոյն-թիւրքական խնդիրը միջնորդ գասարանի օգնութեամբ վճռելու մասին։

ՓԱՐԻԶ, 5 յունվարի։ Ռ. Դրան շրջարարանի մասին հաղասանցիներ են, որ պետական թեմերի ասանիկ կասարարիներ Բիրբիրիցի ցոյց սաց փարչական սահմանները այն գիրքերեն, որոնց նա հանանարի է անել յայտնա ցանանանան։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ. Նոր յունվարի։ Ռ. Դրանը մի շրջարարական հրատարակից, որով նա ասարարում է պետական թեմերին Ս. Գալոի մեջ մի գեմիցիներնցիա հրաբերի յոյն-թիւրքական վիճակ վճռելու համար։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 5 յունվարի։ Գեսանան բանկի 5% սասանար ասաջին շրջանի արժէք 95 ր. 37 կ., երկրորդ 93 ր., 12 կ., երրորդ 93 ր. 50 կ., չորրորդ 93 ր., ներքին 5% ասաջին փոխառութեան սասանար արժէք 222 ր. 50 կ., երկրորդ 221 ր., 75 կ., արեւելեան ասաջին փոխառութեան սասանար արժէք 92 ր., երկրորդ 92 ր. 25 կ., երրորդ 92 ր., սակի 7 ր. 85 կ։ Ցանաց 1 բարձ ոնցանի վրա արժէք 25¼ պենս, ասաց 100 ր. Հաշիւրդի վրա 214 մարկ 37 պֆ., փարիզի վրա 266¾ ֆր.։

Խմբագիր—Հրատարակող ԳԻԴՈՒՐ ԱՐԾԱՐՈՒՆԻ